TÜRKÇE

7. SINIF

YAZILIYA HAZIRLIK

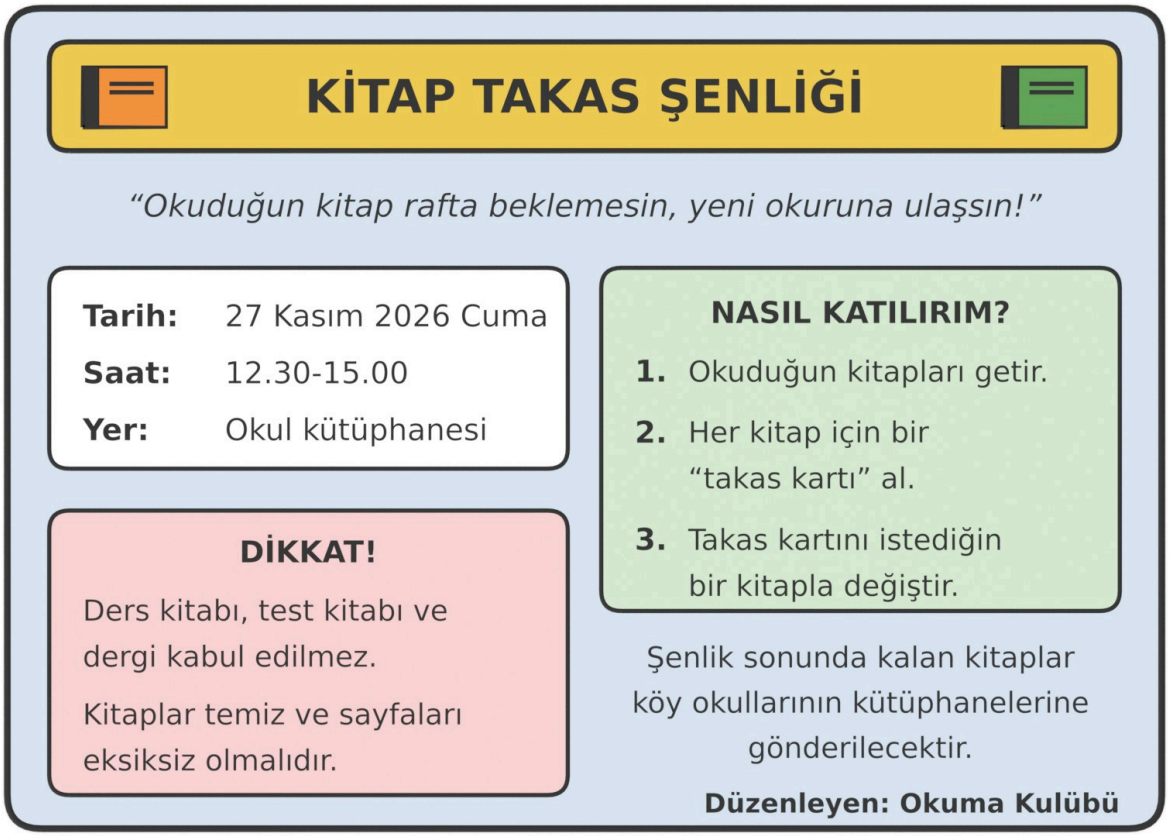
1. DÖNEM - 1. ORTAK YAZILI · SENARYO 2

TYMM 2026-2027

Hazırlayan: **Murat Altun**

Bu sorular Claude tarafından hazırlanmıştır.

1. Okulunuzun okuma kulübü, kütüphane panosuna aşağıdaki afişi asmıştır. Afişi inceleyerek soruları afişte verilen bilgilerden hareketle cevaplayınız.

1.1. Şenliğe katılmak isteyen bir öğrencinin izlemesi gereken adımları sırasıyla yazınız. (6 puan)

1.2. Şenliğe hangi yayınların getirilemeyeceğini yazınız. (3 puan)

1.3. Şenlik sonunda kalan kitaplara ne yapılacağını yazınız. (3 puan)

1.4. Afişte okurlara iletilmek istenen mesajı yazınız. (3 puan)

2. Aşağıdaki metni okuyunuz.

Okulun satranç turnuvasının finalinde Deniz, kendisinden iki yaş küçük Arda ile karşılaştı. Maçın ortasında Arda öyle bir hamle yaptı ki Deniz'in veziri tehlikeye girdi. Deniz uzun süre tahtaya baktı, kaşlarını çattı, parmaklarıyla masaya ritim tutmaya başladı. Yirmi dakika boyunca tek hamle yapmadı. Sonunda bulduğu zekice bir hamleyle vezirini kurtardı ve maçı kazandı.

Ödül töreninde adı okununca kupasını aldı. Sonra gözleriyle kalabalığın arasında Arda'yı aradı. Onu salonun bir köşesinde, başı önünde, taşlarını kutuya yerleştirirken buldu. Yanına oturdu, tahtayı yeniden kurdu ve şöyle dedi: "O hamleyi yaptığında beni gerçekten zor durumda bıraktın. Burada atını şu kareye sürseydin maçı sen kazanabilirdin." Arda'nın yüzünde küçük bir gülümseme belirdi. İkisi tahtanın başında birlikte yeni hamleler denemeye başladı.

(Bu metin soru için hazırlanmıştır.)

2.1. "Deniz uzun süre tahtaya baktı, kaşlarını çattı, parmaklarıyla masaya ritim tutmaya başladı." cümlesinden hareketle Deniz'in o andaki duygu ve düşünce durumunu belirleyiniz. Çıkarımınızı destekleyen bir kanıtı metinden yazınız. (5 puan)

2.2. Ödül töreni sırasında Arda'nın salonun bir köşesinde "başı önünde" taşlarını toplaması onun nasıl hissettiğini gösterir? Gerekçenizi yazınız. (5 puan)

2.3. Deniz'in Arda'nın yanına oturup tahtayı yeniden kurmasının amacı ne olabilir? Metinden bir kanıtla açıklayınız. (5 puan)

3. Aşağıdaki bilgilendirici metni okuyunuz.

AĞAÇLI SOKAKLAR

Birçok şehirde belediyeler sokaklara, parklara ve okul bahçelerine her yıl yeni ağaçlar dikiyor. Peki şehirde ağaç sayısının artması nelere yol açar?

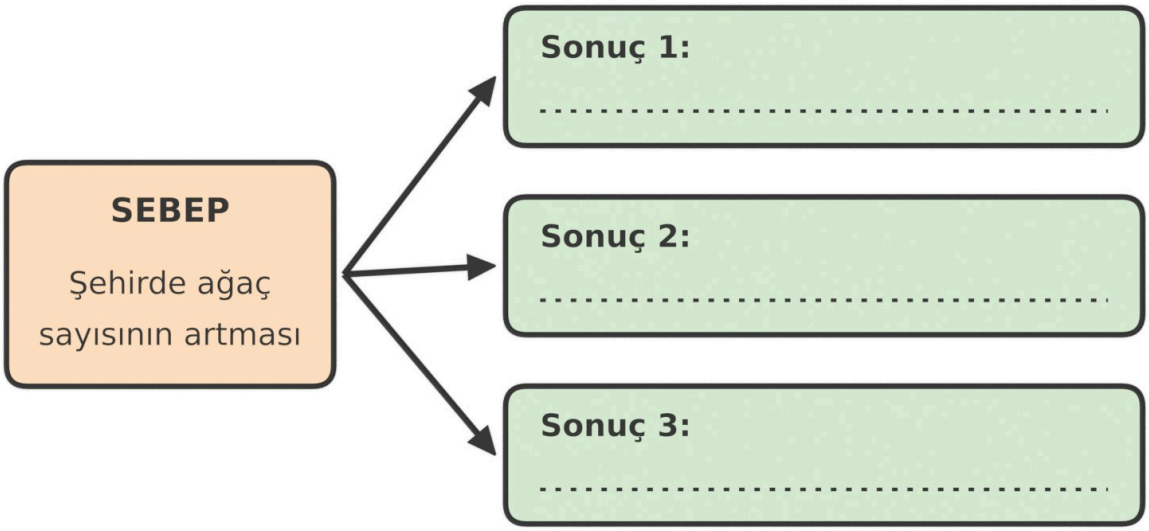
Ağaçların ilk etkisi sıcak yaz günlerinde hissedilir. Ağaçlar gölge yapar ve yapraklarından havaya su buharı verir. Bu yüzden ağaçlı sokaklar, ağaçsız sokaklara göre daha serin olur.

Ağaçlar havanın temizlenmesine de yardımcı olur. Yaprakları, havadaki tozların bir kısmını üzerinde tutar. Böylece şehirde yaşayanlar daha temiz hava solur.

Bunların yanı sıra ağaçlar birçok canlıya ev sahipliği yapar. Dallarında yuva kuran kuşlar ve gövdelerinde yaşayan böcekler, ağaçlar sayesinde şehirde barınabilir. Dolayısıyla ağaç dikmek, şehirdeki canlı çeşitliliğini de artırır.

Kısacası toprağa dikilen her fidan, zamanla hem insanlar hem de diğer canlılar için büyük bir iyiliğe dönüşür.

(Bu metin soru için hazırlanmıştır.)

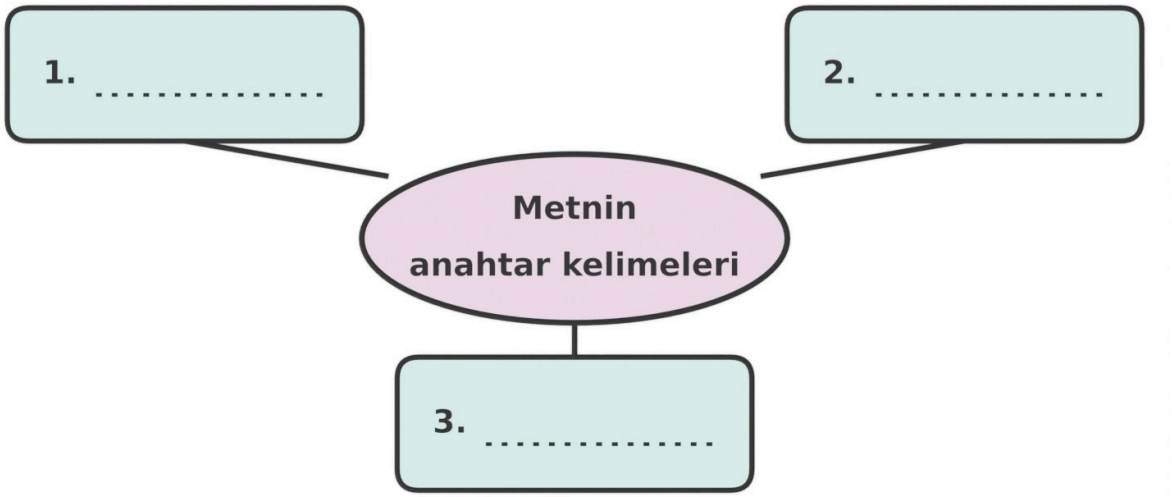
3.1. Metin, sebep-sonuç metin yapısına göre düzenlenmiştir. Metindeki önemli bilgileri belirleyerek grafik düzenleyicideki "Sonuç" kutularını doldurunuz. (9 puan)

3.2. Metinde sebep-sonuç ilişkisi kurmak için kullanılan üç farklı ifadeyi yazınız. (6 puan)

4. Aşağıdaki bilgilendirici metni okuyunuz.

Gönüllülük, bir kişinin karşılık beklemeden zamanını ve emeğini başkalarına yararlı işlere ayırmasıdır. Huzurevindeki yaşlıları ziyaret eden öğrenciler, sokak hayvanları için mahalleye su kabı koyan gençler ya da köy okullarına kitap toplayan aileler gönüllülüğün güzel örnekleridir. Gönüllü çalışmalar yalnızca yardım edilen kişilere değil gönüllülerin kendilerine de katkı sağlar. Gönüllü olan kişi yeni insanlarla tanışır, iş birliği yapmayı öğrenir ve sorumluluk almayı deneyimler. Ayrıca bir başkasının hayatına dokunmanın verdiği mutluluğu yaşar. Kısacası gönüllülük, toplumda dayanışmayı güçlendiren ve insanları birbirine bağlayan bir köprüdür.

(Bu metin soru için hazırlanmıştır.)

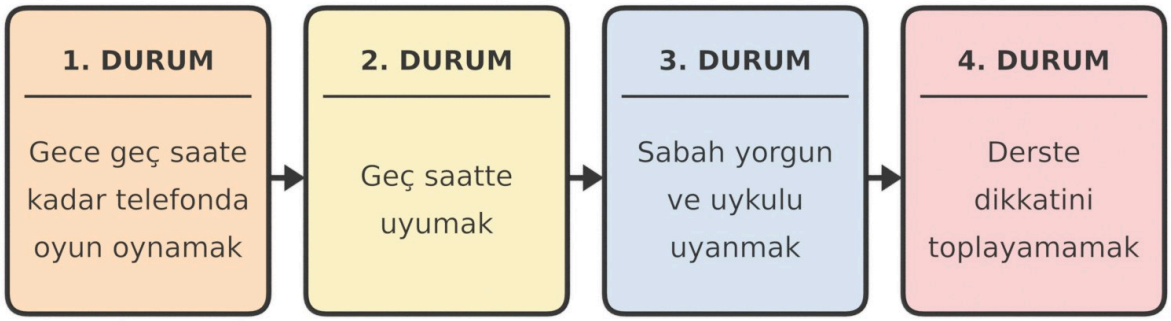

4.1. Metnin içeriğini en iyi yansıtan üç anahtar kelimeyi belirleyip kavram haritasındaki boş kutulara yazınız. (9 puan)

4.2. Belirlediğiniz anahtar kelimelerden ikisinin metnin içeriğiyle ilişkisini açıklayınız. (6 puan)

5. Okul gazetesinin “Sağlıklı Yaşam” köşesi için yazı hazırlayan Elif, yazısını planlamak amacıyla aşağıdaki şemayı oluşturmuştur.

Elif’in yazı planı

5.1. Elif’in bu plana göre yazacağı paragrafın türünü yazınız. Bu türü seçmenizin nedenini şemadan hareketle açıklayınız. (5 puan)

5.2. Şemadaki bilgileri kullanarak Elif’in yazısı için bir paragraf yazınız. Paragrafınızda aşağıdakilere dikkat ediniz. (20 puan)

- Şemadaki her halkayı sırasıyla ve aralarındaki sebep-sonuç ilişkisini göstererek anlatınız.
- Sebep-sonuç bildiren en az üç farklı bağlantı ifadesi (bu yüzden, çünkü, bu nedenle, dolayısıyla, böylece, -dığı için vb.) kullanınız ve bunların altını çiziniz.
- Okuru konuya hazırlayan bir giriş cümlesi yazınız; paragrafınızı okura bir öneriyle bitiriniz.
- En az altı cümle yazınız.

6. Çevre kulübü üyesi Duru'nun kulüp defterine yazdığı günlük aşağıdadır. Günlükte numaralanmış yay ayraçların yerine uygun noktalama işaretleri konulmamış, ayrıca bazı kelimeler yanlış yazılmıştır.

Dün kulüp olarak okulun arka bahçesine kuş evleri yaptık. Selin, Ece ve Kaan çatıları **(1)** Mert, Ali ve ben duvarları hazırladık. Çatılar boyandı, kurumaya bırakıldı **(2)** duvarlar zımparalandı, birbirine çakıldı. Masadaki ıvır-zıvırı topladıktan sonra kuş evlerini ağaçlara astık. Ece, kuş evlerini görünce "Ne kadar güzel olmuşlar **(3)**" diye bağırdı. Bugün teneffüste bahçeye ilk ben çıktım ve Kaan'a sordum:

— Kuş evlerinden biri neden yere düşmüş **(4)**

— Şey **(5)**

Meğer Kaan o evi asarken çiviyi tam çakmamış. Evi birlikte yeniden astık. Zil çalınca sınıfa ağırağır yürüdük.

(Bu metin soru için hazırlanmıştır.)

6.1. Günlükte numaralanmış yerlere gelmesi gereken noktalama işaretlerini numaralarıyla birlikte yazınız. (10 puan)

6.2. Günlükte yazımı yanlış olan iki ikilemeyi bulup doğru yazınız. İkilemelerin yazımıyla ilgili kuralı belirtiniz. (5 puan)

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE BECERİLER

SORU NO	ÖĞRENME ÇIKTISI	BECERİLER
1	T.O.7.5. Metnin yüzey anlamını belirleyebilme	TAB2. Okuma; KB1. Temel Beceriler; KB2.4. Çözümleme
2	T.O.7.7. Metnin derin anlamını belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapabilme	TAB2. Okuma; KB2.10. Çıkarım Yapma; KB2.4. Çözümleme
3	T.O.7.14. Bilgilendirici metinlerde metin yapılarından hareketle önemli bilgileri belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme	TAB2. Okuma; KB2.4. Çözümleme; KB2.13. Yapılandırma
4	T.O.7.15. Bilgilendirici metinde anahtar kelimeleri belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme	TAB2. Okuma; KB2.4. Çözümleme; KB1. Temel Beceriler
5	T.Y.7.3. Yazısında içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetebilme	TAB4. Yazma; KB2.13. Yapılandırma; KB2.4. Çözümleme
6	T.Y.7.21. Yazım kuralları ve noktalama işaretlerini uygulayabilme	TAB4. Yazma; KB1. Temel Beceriler; KB2.4. Çözümleme

PUANLAMA TABLOSU						
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**TOPLAM**
15	*15*	*15*	*15*	*25*	*15*	***100***

Bu sınav, 2026-2027 eğitim öğretim yılı 1. dönem konu-soru dağılım tablosundaki 1. ortak yazılı **Senaryo 2** dağılımına göre, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli 7. sınıf öğretim programı esas alınarak hazırlanmıştır. Hazırlayan: Murat Altun. Bu sorular Claude tarafından hazırlanmıştır. Millî Eğitim Bakanlığının resmî yayını değildir; görseller Blender ile oluşturulmuştur.

ÇÖZÜMLER

1. Doğru cevap:

1.1. Adımların doğru sırayla yazılması (3 × 2 = 6 puan): 1. Okuduğu kitapları şenliğe getirir **(2 puan)**. 2. Getirdiği her kitap için bir "takas kartı" alır **(2 puan)**. 3. Takas kartını istediği bir kitapla değiştirir **(2 puan)**. Adımlar doğru ama sırası karışık yazılmışsa toplam 4 puan verilir.

1.2. Ders kitabı, test kitabı ve dergi getirilemez **(3 puan)**. Bunlardan ikisini yazan öğrenciye 2 puan, birini yazan öğrenciye 1 puan verilir.

1.3. Şenlik sonunda kalan kitaplar köy okullarının kütüphanelerine gönderilecektir **(3 puan)**. Yalnızca "Başka okullara gönderilecek." diyen öğrenciye 2 puan verilir.

1.4. Okunmuş bir kitap rafta bekletilmemeli, onu okuyacak yeni birine ulaştırılmalıdır ("Okuduğun kitap rafta beklemesin, yeni okuruna ulaşsın!") **(3 puan)**. Mesajı kitap paylaşmanın önemi biçiminde ifade eden cevaplar da doğru kabul edilir.

Örnek doğru cevap:

1.1. Önce okuduğu kitapları getirir, sonra her kitap için bir takas kartı alır, en son da bu kartı istediği bir kitapla değiştirir.

1.2. Ders kitabı, test kitabı ve dergi getirilemez.

1.3. Köy okullarının kütüphanelerine gönderilecektir.

1.4. Okuduğumuz kitapları rafta bekletmeyip başkalarının da okuması için paylaşmalıyız.

Yanlış cevap: Afişte yer almayan bilgiler (ör. "Kitaplar satılacak.", "Kitaplar kütüphanede kalacak."), tarih, saat ya da yer bilgisinin adım olarak yazılması ve afişle ilgisiz mesajlar puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

2. Doğru cevap:

2.1. Deniz zor durumda kaldığı için endişelenmiş, gerilmiş ve çıkış yolu bulmak için yoğun biçimde düşünmektedir **(3 puan)**. Kanıt: Arda'nın hamlesiyle veziri tehlikeye girmiştir; kaşlarını çatması, masaya ritim tutması ve yirmi dakika hamle yapmaması bu durumu gösterir **(2 puan)**. "Endişeli, gergin, kaygılı, düşünceli, telaşlı" kelimelerinden biri ya da benzeri doğru kabul edilir.

2.2. Arda maçı kaybettiği için üzgün, kırgın ya da hayal kırıklığı içindedir **(3 puan)**. Gerekçe: Finali kaybetmiştir; tören sırasında kalabalıktan uzakta, bir köşede ve başı önünde durması üzüntüsünü gösterir **(2 puan)**.

2.3. Deniz, Arda'yı teselli etmek, ona moral vermek ve iyi oynadığını göstermek; yaptığı hatayı birlikte inceleyerek ondan bir şey öğrenmesini sağlamak istemektedir **(3 puan)**. Kanıt: "O hamleyi yaptığında beni gerçekten zor durumda bıraktın." sözüyle Arda'nın başarısını takdir etmesi, "Burada atını şu kareye sürseydin maçı sen kazanabilirdin." diyerek doğru hamleyi göstermesi ya da Arda'nın gülümsemesi ve ikisinin birlikte yeni hamleler denemeye başlaması **(2 puan)**. Amaçlardan birini doğru belirleyip kanıt göstermeyen öğrenciye 3 puan verilir.

Örnek doğru cevap:

2.1. Deniz o anda çok endişeli ve düşünceliydi. Çünkü veziri tehlikedeydi; kaşlarını çatıp masaya ritim tutması ve yirmi dakika hamle yapmaması zor durumda kaldığını gösteriyor.

2.2. Arda maçı kaybettiği için üzgündü. Kalabalıktan uzakta, bir köşede başı önünde durması üzüntüsünü gösteriyor.

2.3. Deniz, Arda'yı teselli etmek ve ona hatasını göstererek yardımcı olmak istemiştir. "O hamleyi yaptığında beni gerçekten zor durumda bıraktın." diyerek onun iyi oynadığını söylemiş, sonra da kazanabileceği hamleyi göstermiştir.

Yanlış cevap: 2.1 için "Deniz çok rahattı, sıkılmıştı."; 2.2 için "Arda mutluydu, yorulmuştu."; 2.3 için "Arda'yla alay etmek istedi.", "Kupasını göstermek istedi." gibi metindeki ipuçlarıyla çelişen cevaplar ve kanıtı metinde bulunmayan cevaplar puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

3. Doğru cevap:

3.1. Her sonucun doğru yazılması 3 puandır (3 × 3 = 9 puan). Sonuçlar herhangi bir sırayla yazılabilir:

- Sokaklar daha serin olur (ağaçlar gölge yapıp havaya su buharı verdiği için). **(3 puan)**
- Hava temizlenir, şehirde yaşayanlar daha temiz hava solur (yapraklar tozların bir kısmını tuttuğu için). **(3 puan)**
- Kuş ve böcekler barınacak yer bulur; şehirdeki canlı çeşitliliği artar. **(3 puan)**

Sonucun yerine yalnızca nedeni yazılmışsa (ör. "Ağaçlar gölge yapar.") o kutuya 1 puan verilir.

3.2. Metinde geçen sebep-sonuç ifadelerinden her biri 2 puandır (3 × 2 = 6 puan): "yol açar", "Bu yüzden", "Böylece", "sayesinde", "Dolayısıyla".

Örnek doğru cevap:

3.1. Sonuç 1: Ağaçlı sokaklar daha serin olur. Sonuç 2: Hava temizlenir, insanlar daha temiz hava solur. Sonuç 3: Kuşlar ve böcekler yaşayacak yer bulur, canlı çeşitliliği artar.

3.2. bu yüzden, böylece, dolayısıyla

Yanlış cevap: Metinde yer almayan sonuçlar (ör. "Şehirde trafik azalır."), sebebin kendisinin sonuç kutusuna yazılması ve metinde geçmeyen ya da sebep-sonuç bildirmeyen ifadeler (ör. "Peki", "Bunların yanı sıra", "Kısacası") puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

4. Doğru cevap:

4.1. Metnin içeriğini yansıtan her anahtar kelime 3 puandır (3 × 3 = 9 puan). Kabul edilen anahtar kelimeler: gönüllülük (gönüllü), karşılık beklememe (yardım, yardımlaşma), toplum, dayanışma, emek, iş birliği, sorumluluk. Anahtar kelimeler metinde geçmese de metnin içeriğini yansıtıyorsa (ör. "paylaşma", "yardımseverlik") doğru kabul edilir. Aynı anlamı taşıyan iki kelime (ör. "gönüllü" ve "gönüllülük") tek kelime sayılır.

4.2. Her anahtar kelimenin metinle ilişkisinin doğru açıklanması 3 puandır (2 × 3 = 6 puan). Örneğin:

- gönüllülük: Metnin konusudur; metin gönüllülüğün tanımını, örneklerini ve faydalarını anlatır.
- dayanışma: Metnin sonucunda gönüllülüğün toplumda dayanışmayı güçlendirdiği ve insanları birbirine bağladığı vurgulanır.
- karşılık beklememe (yardım): Gönüllülük, karşılık beklemeden başkalarına yararlı işler yapmak olarak tanımlanır.
- iş birliği / sorumluluk: Metne göre gönüllü olan kişi iş birliği yapmayı öğrenir ve sorumluluk almayı deneyimler.

İlişkiyi yalnızca "Metinde geçiyor." diye açıklayan cevaplara 1 puan verilir.

Örnek doğru cevap:

4.1. 1. gönüllülük 2. dayanışma 3. karşılık beklememek

4.2. "Gönüllülük" metnin konusudur; metin gönüllülüğün ne olduğunu, örneklerini ve insanlara katkılarını anlatıyor. "Dayanışma" metnin vardığı sonucu yansıtır; yazar gönüllülüğün toplumda dayanışmayı güçlendirdiğini ve insanları birbirine bağladığını söylüyor.

Yanlış cevap: Metnin içeriğini yansıtmayan, yalnızca örneklerde ya da benzetmede geçen kelimeler (ör. "huzurevi", "su kabı", "köprü", "öğrenci") anahtar kelime olarak kabul edilmez. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

5. Doğru cevap:

5.1. Sebep-sonuç paragrafı **(2 puan)**. Gerekçe: Şemada her durum bir sonraki durumun sebebidir; olaylar birbirine sebep-sonuç zinciriyle bağlanmıştır (bir sebebin sonucu, bir sonrakinin sebebi olmuştur) **(3 puan)**. "Bilgilendirici paragraf" yazıp sebep-sonuç ilişkisini gerekçe olarak açıklayan öğrenciye 3 puan verilir.

5.2. Paragraf aşağıdaki ölçütlere göre puanlanır **(20 puan)**.

Ölçüt	Puan	Açıklama
Şemanın halkaları	8	Dört halkanın her biri doğru sırada ve bir öncekinin sonucu olarak anlatılmıştır; her halka 2 puan. Sırası karışık ya da sebep-sonuç bağı kurulmadan sıralanmış halkalar 1'er puan alır.
Bağlantı ifadeleri	6	Sebep-sonuç bildiren üç farklı bağlantı ifadesi işlevine uygun kullanılmıştır; her ifade 2 puan. Aynı ifadenin tekrarı bir kez sayılır.
Giriş cümlesi	2	Okuru konuya hazırlayan bir giriş cümlesi vardır.
Sonuç ve öneri	2	Paragraf, okura yönelik uygun bir öneriyle (ör. ekranı yatmadan önce bırakmak, düzenli uyumak) bitmiştir.
Anlatım, yazım ve noktalama	2	En az altı cümle vardır; anlatım açık ve akıcıdır, yazım ve noktalama hataları anlamı bozmamıştır (2). Birkaç hata ya da altıdan az cümle vardır (1).

Örnek doğru cevap:

5.1. Sebep-sonuç paragrafı yazmalıdır çünkü şemadaki her durum bir sonraki durumun sebebidir; geç saate kadar telefonda oyun oynamak geç uyumaya, geç uyumak yorgun uyanmaya, yorgun uyanmak da derste dikkatin dağılmasına yol açıyor.

5.2. Uyku, gün boyunca dinç ve dikkatli olmamızın en önemli şartlarından biridir. Bazı öğrenciler gece geç saatlere kadar telefonda oyun oynar. Oyun bitmek bilmediği için bu öğrenciler geç saatte uyur. Uykularını alamadıkları için sabah yorgun ve uykulu uyanırlar. Bu yüzden okula isteksiz gelir, derste dikkatlerini toplayamazlar. Dolayısıyla öğretmenlerinin anlattıklarını kaçırır, derslerinde geri kalırlar. Siz de güne dinç başlamak istiyorsanız telefonunuzu yatmadan en az bir saat önce bırakın ve her gece aynı saatte uyuyun. (Altı çizilecek ifadeler: -dığı için, -dıkları için, bu yüzden, dolayısıyla) (8 + 6 + 2 + 2 + 2 = 20 puan)

Yanlış cevap: 5.1 için "öyküleyici paragraf", "betimleyici paragraf" gibi plana uymayan türler; 5.2 için şemadaki halkaları sebep-sonuç bağı kurmadan madde madde sıralayan, şemayla ilgisi olmayan ya da yalnızca bir anı anlatan metinler ilgili ölçütlerden puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

6. Doğru cevap:

6.1. Her doğru noktalama işareti 2 puandır (5 × 2 = 10 puan):

- (1) noktalı virgül (;) – Cümle içinde virgüllerle ayrılmış takımları (Selin, Ece ve Kaan / Mert, Ali ve ben) birbirinden ayırır.
- (2) noktalı virgül (;) – Ögeleri arasında virgül bulunan sıralı cümleleri birbirinden ayırır.
- (3) ünlem işareti (!) – Sevinç, şaşırma gibi duyguları bildiren cümlenin sonuna konur.
- (4) soru işareti (?) – Soru bildiren cümlenin sonuna konur.
- (5) üç nokta (…) – Karşılıklı konuşmalarda yeterli olmayan, eksik bırakılan cevaplarda kullanılır.

İşaretin adını ya da işaretin kendisini yazmak yeterlidir; görevini açıklamak gerekmez.

6.2. “ıvır-zıvır” yerine “ıvır zıvır” **(2 puan)**; “ağırağır” yerine “ağır ağır” **(2 puan)**. Kural: İkilemeler ayrı yazılır; aralarına kısa çizgi ya da virgül konmaz **(1 puan)**.

Örnek doğru cevap:

6.1. (1) ; (2) ; (3) ! (4) ? (5) …

6.2. ıvır zıvır, ağır ağır. İkilemeler ayrı yazılır, aralarına kısa çizgi ya da virgül konmaz.

Yanlış cevap: (1) ve (2) için virgül ya da nokta, (3) için nokta, (5) için nokta ya da ünlem işareti yazılması yanlış kabul edilir. 6.2. maddede doğru yazılmış kelimelerin (ör. “kuş evleri”, “zımparalandı”) yanlış diye gösterilmesi ve ikilemelerin “ıvırzıvır”, “ağır-ağır” biçiminde düzeltilmesi puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.